

Ändra skrivfel, flytta och markera

Läs mer i teoriboken

- ändra i texten, 39
- flytta i dokument, 37
- spara om, 30

1. Öppna dokumentet **stavfel** som finns bland övningfilerna.
2. Pröva att endast använda tangenterna när du rättar skriv- och stavfelen. Se teoridelen sidorna 37-39.
(Du skulle kunna använda stavningskontrollen, men gör inte det denna gång.)
3. Spara om dokumentet med namnet **Uppgift 3** i mappen **Egna Worddokument**.

Att skriva rätt är svårt

Det är inte alltid lätt att stava. I svenskan finns många ord som inte stavas som de låter, därför är det lätt att det blir fel.

Det är till exempel svårt att veta om man ska skriva "e" eller ä. Det är inte heller helt lätt att veta om det ska vara å eller o.

Dubbeltecknad känslan är också ett bekymmer. Det tycker både svenskar och invandrare. Men det är nog sällan någon stavar så dåligt som den gör som har skrivit den här texten.

4. Öppna dokumentet **Om hundar**. (Det innehåller nio sidor med ganska mycket text.)

Det du nu ska göra resulterar inte i något annat än att du förhoppningsvis lär dig bra flytt- och markeringsmetoder som du får nytta av i fortsättningen.

5. Pröva alla förflyttningsmetoder som finns på sidan 37 i teoriboken.
6. Pröva därefter alla markeringsmetoder som du hittar på sidan 38 i teoriboken.
7. Stäng utan att spara.

Hoppa inte över detta!

4

Stavning och grammatik

1. Öppna dokumentet **Kängurun** och rätta alla skriv- och stavfel. (Högerklicka och välj något av förslagen om det finns några.)
2. Försök hitta flera stavfel. Trots att det inte finns kvar några röda eller gröna understrykningar så är två ord felstavade. Ser du vilka det är?

Den påkörda kängurun

Två killar från Borås var på semester i Australien.
 När de var ute och körde bil på lands
 hoppade plötsligt en känguru ut på v
 framför dem. De hann inte väja utan k
 som blev liggande alldeles orörligt p
 Killarna hoppade snabbt ur bilen och
 gemensamma krafter ner kängurun i ett
 att de nog borde reparera händelsen
 man gör i Sverige när man kör på en a

3. Stäng och spara om dokumentet med namnet **Uppgift 4** i mappen **Egna Worddokument**.

Läs mer i teoriboken

- stavningskontroll, 40
- grammatikkontroll, 41
- spara om, 30

Facitfiler finns på www.behandladeord.se/ordoform.

5

Stavning och grammatik

1. Öppna **Motion och jämlikhet**. Kontrollera stavning och grammatik, denna gång med verktyget **Stavning och grammatik**, se menyn **Verktyg** eller använd **ABC**-knappen.

Grammatikkontrollen ska vara aktiverad.

2. Stäng och spara om med namnet **Uppgift 5** i din mapp för egna worddokument.

Läs mer i teoriboken

- infoga bildobjekt från fil, 67
- bildlägen, 68
- ändra storlek på bild, 69
- flytta bild, 69
- verktygsfältet Bildobjekt, 70

1. Öppna filen **Uppgift 10**. Den bör finnas i din dokumentmapp eftersom du själv har skapat den. Om du inte har gjort uppgift 10, öppnar du i stället **Nordens länder version 2**.
2. Infoga flaggor och karta enligt bilden nedan. Filerna finns i mappen **Bilder/Flaggor och kartor**.
3. Spara om filen med namnet **Uppgift 13**.

Några tips

Figursättningsläget
Framför text
är lämpligt.

Om du vill att flaggorna ska vara exakt lika stora, dubbelklickar du på dem, väljer fliken **Storlek** och skriver in ett värde för till exempel Höjd (bredden ändrar sig automatiskt).

Du kan ändra storlek på alla flaggor samtidigt. Markera alla, högerklicka, **Formatera bild...**, och ändra höjd.

Nordens länder**Norge**

Befolkning: 4,6 milj.
Yta: 323 878 km²
Huvudstad: Oslo
Valuta: 1 krone = 100 öre

Danmark

Befolkning: 5,4 milj.
Yta: 43 094 km²
Huvudstad: Köpenhamn
Valuta: 1 krone = 100 öre

Island

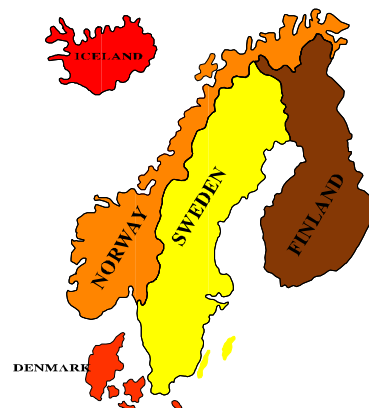
Befolkning: 292 000
Yta: 103 000 km²
Huvudstad: Reykjavik
Valuta: 1 króna = 100 aurar

Finland

Befolkning: 5,3 milj.
Yta: 338 145 km²
Huvudstad: Helsingfors
Valuta: 1 Euro (€) = 100 cent

Sverige

Befolkning: 9,1 milj.
Yta: 449 694 km²
Huvudstad: Stockholm
Valuta: 1 krona = 100 öre

Källa: Utrikespolitiska institutet, www.ui.se
2007-02-10

Du ska göra en framsida till ditt specialarbete om hundar enligt förlagan nedan.

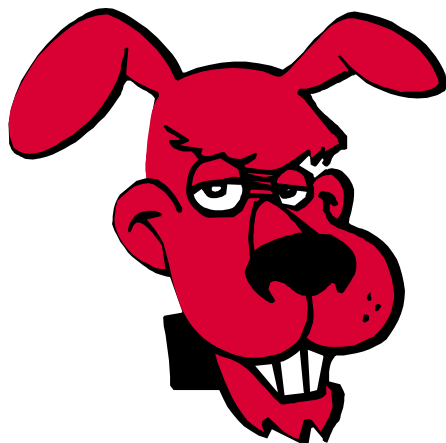
1. Skapa ett nytt dokument och spara det med namnet **Uppgift 14_Framsida**.
2. Ändra vänster- och högermarginalerna till 2 cm.
3. Skriv in texten och formatera (text och bild är centrade).
4. Infoga **Hund 1** och spara.

Läs mer i teoriboken

- ändra marginaler, 60
- teckenformatering, 47
- centrera stycken, 51
- visningslägen, 35
- infoga och ändra på bild, 67-70

HUNDEN

- människans bästa vän?

Ett arbete utfört av
Lassie Russel
Ankeborgsskolan
2007

Comic Sans, storlek 55, blå.
(Du kan välja annat tecken-
snitt om du vill.)
Storlek 43.

Några tips

Arbeta i zoomingläget **Hel sida**.

Visa alla tecken så att du ser vad som måste göras för att ändra på stora avstånd.

Låt bilden vara i läget **Nivå med text** så att du enkelt kan centrera den.

Skriv exakt teckenstorlek och tryck **Enter**.

Comic Sans MS 55

17

Indrag från vänster, radavstånd

Läs mer i teoriboken

- indrag från vänster, 52
- radavstånd, 52

1. Öppna filen Nils Ferlin och formatera så här:
 - Dikten har ett indrag från vänster som är **1 cm**.
 - Alla ord i dikten är kursiva, rubriken är också **fet**.
 - Radavståndet i all text är exakt **17 punkter** (ej nödvändigt att ändra, men lite snyggare blir det).

Radavstånd:	Vid:
Exakt	17 pt

2. Spara om filen med namnet **Uppgift 17** och placera den i din mapp för dokument som du själv skapar.

Ferlin, Nils, 1898-1961, författare, lyriker. Långa tider levde han ett bohemliv i opposition mot en småborgerlig omgivning, men i sitt författarskap var han en samvetsgrann arbetare, som kunde fila på en formulering i dagar och veckor. Han debuterade som diktare med En döddansares visor. Året var 1930. En av hans mest kända dikter är kanske denna:

Du har tappat ditt ord

*Du har tappat ditt ord och din papperslapp,
du barfotabarn i livet.*

*Så sitter du åter på handlarns trapp
och gråter så övergivet.*

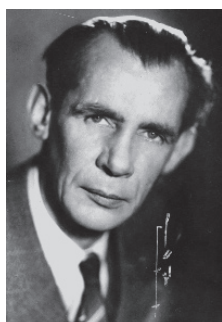
*Vad var det för ord - var det långt eller kort,
var det väl eller illa skrivet?*

*Tänk efter nu - förrn vi föser dej bort,
du barfota barn i livet.*

Du har tappat ditt ord ingår i diktsamlingen Barfotabarn som kom ut 1933.

Källa: Bra Böckers lexikon.

Indrag från vänster.
Kursiv stil.

Nils Ferlin.

Tabeller – fortsättning

Lätt

1	5			8			3	6
	3		9		5		7	
		9					2	
7			2		6			9
	9						6	
5			1		3			2
		7					1	
	2		7		9		8	
8	1			4			9	7

Sudoku

Rader och kolumner är 0,8 cm höga respektive breda. De tjocka kantlinjerna är 1½ punkter breda, de tunna ½. Siffrorna är centrerade vågrätt och lodrätt.

	1	X	2
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

Blankett för poängpromenad

Siffrorna är centrerade vågrätt och lodrätt.

Radhöjd och kolumnbredd: 1 cm

Tipsrutan

Välj format för kantlinjen och klicka sedan på knappen som visar kantlinjen du vill ändra. (Annars händer inget.)

Om inget sker när du ändrar kolumnbredd, kan det bero på att alternativet **Önskad bredd** är valt på fliken **Tabell** i **Tabell**egenskaper.

Poängjakten

	5 poäng	4 poäng	3 poäng	2 poäng	1 poäng	Antal poäng
1 Ett land	Ytan är cirka 450 000 km ² , vilket gör det till ett av Europas största länder.	Antalet invånare per km ² är 20,2. I huvudstaden bor nästan 800 000 människor.	I denna monarki talas bland annat finska och samiska. Men inget av dessa språk är majoritetsspråket.	I omvärlden kända personer från detta land är Charles Lindberg, Carl von Linné och Alfred Nobel.	De två största sjöarna heter Vänern och Vättern. Huvudstaden heter Stockholm.	
2						
3						
4						
5						

Poängjakten

Sidorientering: liggande. Tabellen sträcker sig nästan över en hel liggande A4-sida. Kolumnbredder, radhöjder, textstorlek och justering av texten ordnar du efter bästa förmåga.

För den *mycket noggranne*: Luft mellan text och linjer får du genom att gå in på **Tabell/Tabell**egenskaper..., fliken **Cell**. Klicka på **Alternativ...** Där finns möjlighet att ställa in cellmarginaler. Markera hela tabellen först.

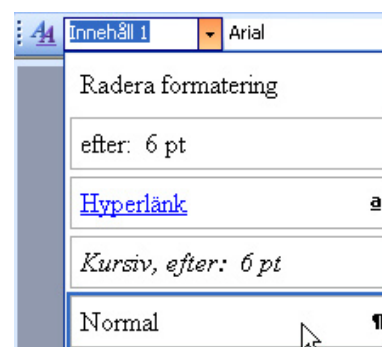
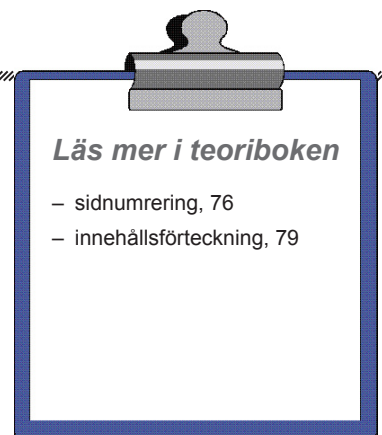
Innehållsförteckning

Texten i dokumentet djurskydd har nu två rubriknivåer som är formaterade med formatmallarna Rubrik 1 och 2. Dags att skapa en innehållsförteckning.

1. Spara om dokumentet med namnet **Uppgift 31_Djurskydd_ver2**.
2. Lägg till centrerad sidnumrering i sidfoten.
3. Infoga innehållsförteckning. Resultatet bör bli ungefär så här:

STOPPA SMUGGLINGEN AV HUNDAR.....	2
VALPFABRIKER.....	2
VALPARNAS LIV GÅR INTE ATT RÄDDA.....	2
HUNDARNA KÖPS VIA INTERNETANNONSER.....	2
KÖPAREN RISKERAR FÄNGELSE.....	2
SKA DU KÖPA HUNDVALP?.....	3
KOMMUNIKATION MELLAN MÄNNISKA OCH HUND.....	4
LUKT.....	4
HÖRSEL.....	4
SYN.....	4
KÄNSEL.....	5
LJUDSPRÅK HOS HUND OCH MÄNNISKA.....	5
KROPPSSPRÅK HOS MÄNNISKA/HUND.....	6
HÄLSA RÄTT OCH FÅ EN VÄN.....	7
FY FÖR HUNDPÄLS!!!.....	8
KARIES.....	9
BORT MED SOCKRET.....	9
TANDSTEN.....	10
TANDSTEN KAN FÖREBYGGAS.....	10

4. Lägg till rubriken **Innehåll** överst. När du gjort det låter du insättningspunkten stå kvar i ordet och väljer formatmallen **Normal** (i samma lista som du väljer Rubrikmallarna). Om du inte gör det, kan du inte ge rubriken Innehåll det format du vill utan att utseendet på förteckningen ändras.
5. Prova att ändra på någon av rubrikena i dokumentet. Uppdatera innehållsförteckningen.
6. Ta bort de tre sista sidorna. Uppdatera förteckningen.
7. Spara och stäng.

Välj formatmallen Normal för rubriken Innehållsförteckning.

Läs mer i teoriboken

- textruta, 83
- infoga bild, 67

I denna övning får du pröva att använda figurer och textrutor tillsammans med en "vanlig" text.

1. Öppna filen **Internet och e-post**.
2. Lägg till en textruta i marginalen och klistra in texten som finns i filen **Bredband**. Det är en fil skapad i **Anteckningar**. Leta reda på den i mappen med övningsfiler och dubbelklicka för att öppna.
3. Infoga bilden **www** och lägg till en textruta med bildtext enligt exemplet nedan.
4. Spara med namnet **Uppgift 33**.

Textrutan är 5 cm bred och har en grå bakgrundsfärg.
Marginal i överkanten: 0,5 cm.
Bakgrundsfärg (fyllning): grå, men välj gärna annan ljus färg.

Internet och e-post

Internet är ett globalt datornät som alla kan ansluta sig till. Det består av flera miljoner datorer som har kontakt med varandra via satelliter och ledningar. Man säger ibland att internet, som ofta kort och gott kallas "nätet", är ett nätverk av nätverk.

Internet är vår tids snabbast växande kommunikationskanal. Enligt mätningar som gjordes år 2002 använder omkring tio procent av världens befolkning internet. Det motsvarar cirka 600 miljoner människor.

Uppkoppling till internet

Företag och myndigheter har ofta en fast uppkoppling till internet. Det innebär att deras nätverk står i ständig förbindelse med nätet via en egen ledning. Överföringshastigheterna är regel mycket goda.

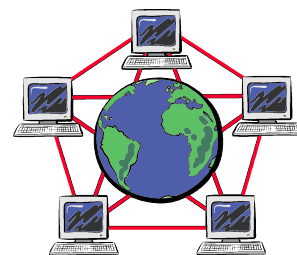
Många privatpersoner kopplar upp sig till internet via telefonledningen, en så kallad uppringd förbindelse. Nackdelen med uppringda förbindelser är den dåliga överföringshastigheten. Bilder, ljud och videoklipp upptar stor plats och tar därför lång tid att transportera till din dator. Vid vissa tidpunkter är trafiken på nätet mycket tät, något som också fördröjer överföringarna.

Men numera är det också vanligt att även privatpersoner har en fast uppkoppling till internet. Det finns flera olika tekniker för detta; ett gemensamt namn för dem är alla är bredband. Sista kvartalet 2004 hade cirka 35 procent av alla svenska hushåll tillgång till någon form av bredband.

För att kunna koppla upp sig till internet krävs ett internetabonnemang, ett modem och programvara för e-post och visning av WWW-sidor. Det finns många leverantörer av abonnemang, både stora och små. För konsumenten gäller det att värdera priser och tjänster och sedan välja. De program som behövs för att kunna använda internet är dessbättre gratis.

Bredband via telefonlinjen – ADSL

Den vanligaste bredbandstekniken kallas ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line). Kommunikationen med internet sker via en vanlig telefonlinje. Skillnaden mot en uppringd förbindelse är hastigheten, men också att det är det möjligt att ringa vanliga telefonsamtal samtidigt som man är uppkopplad

Via internet kan datorer kommunicera med varandra.

Bildtexten är placerade i en textruta utan kantlinjer och fyllning.

Extra och avancerat – 1

Skapa ett anslag i A4-format som ser ut ungefär som detta. En hel del av dina ordbehandlingskunskaper kommer till nytta.

Rubriken är skriven med gul text. Stycket omges av svarta kantlinjer med ett mörkgrått mönster (bakgrund).

Bilden heter Råtta2.

Marginalerna ska vara så små som möjligt. Vanliga skrivare kan inte skriva ända ut till kanten, men försök komma så nära som möjligt.

Skapa en tabell och skriv in telefonnumren. Se bildtexten.

Spara med namn som du själv tycker passar.

Facitfiler och i vissa fall lösningsförslag finns på www.behandladeord.se/ordoform.

Råtta till salu

Trevlig råtta

säljes p.g.a. allergi
samt allmän fientlighet inom familjen.
Bur samt munkorg ingår.

49⁹⁰

vid snabb affär.

MYCKET SNABB HELST.

070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29	070-123 68 29
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Du måste skapa en tabell för att skriva telefonnumren. De är centrerade både vågrätt och lodrätt. Och textorientering är ju inte som vanligt. Kantlinjerna är borttagna i ytterkanterna och längst ner.

Extra och avancerat – 6

Foxposten är gjord på en A4-sida med textutor (som i ett par fall är länkade), linjer och bilder. Allt du behöver finns i mappen **Foxposten**. Din version kommer förmodligen inte att se exakt likadan ut som denna, men det gör inget. Var beredd på att denna uppgift tar lång tid att göra. Lycka till!

Fox-Posten

Ärgång 12 ————— Januari 2007

Foxterriern var ännu ilsknare förr

Namnet terrier kommer från det latinska terra som betyder jord, och betecknar hundar som jagade under jord, d.v.s. grythundar. Första gången som "terrier" nämns är när Julius Caesar invaderade England 54 före Kristus. Då rapporterade hans soldater att de sett hundar med underligt beteende – de följde sitt byte ner under jorden.

Foxen utvecklades i England och övergick snart från att vara en ren jakthund till en utställningshund. Och intresset för hundrasen spreds utanför landets gränser.

I Sverige blomstrade terrierintresset på 20- och 30-talet. Man parade med allt som gick och stod och det producerades foxar på löpande band och huller om buller. Detta medförde att marknaden snart var mättad och folk blev sittandes med sina valpkullar. Priserna sjönk och desperata familjer med terrierkullar i sina stadslägenheter tvingades inte sällan att skänka bort sina valpar. Dessa blev ofta leksaker för barn – varenda unge med självaktning skulle ha en foxterrier.

Eftersom både en fast hand och en vettig härstamning saknades så gick det som det gick med rasen. Den försämrades, fick välförtjänt dåligt rykte, och det har sedan varit svårt att reparera skadan.

Många tror än i dag att en foxterrier innebär något aggressivt. På hundpromenaden har nog de flesta av oss hört kommentarer som: "Jag har inte sett en foxterrier

Tämiligen uppkäftig hund.

på åratat". "Är dom inte väldigt ilska?" "Skäller dom inte mycket?"

I dag är strävåren återigen populära. Foxens temperament är lugnt och stabilt. Det är en robust och tillgiven kamrat som är pigg även som gammal. Det vet alla som har haft en fox.

Uppsnappat

Hunden hjälpte Noa med att driva in alla andra djur i arken. Självt kom den sist, och det var då så trångt i arken att hunden i 40 dagar och 40 nätter fick sitta med nosen utanför arken. Sedan dess har hundens nos alltid varit kall.

När hunden går sin första promenad för dagen är det ungefär som när vi människor läser morgontidningen. Med sin känsliga nos noterar jucken vem som har haft fräckheten att strosa runt i området de senaste timmarna och vad som har hänt sen sist: "Aha, argtint tax i femårsåldern, det är upprörande. Måste åtgärdas!"

Stoppa smuglingen av hundar

Tusentals hundvalpar smugglas under fruktansvärda förhållanden till Sverige varje år. Den stora efterfrågan på de populära raserna har lett till en grym uppfödning och en växande illegal handel.

Hundsmuglingen ökar. Trots riskerna med att köpa hund via annonser och stor uppmärksamhet i media fortsätter tullen att beslagta hundratals valpar varje år.

Valpfabriker

Populära raser som dvärgpinscher och chihuahua föds nu upp i stor skala i Östeuropa i rena "valpfabriker". Valparna skiljs från modertiken alltför tidigt, sedan hålls valparna i små burar eller plastlådor där de blir så stressade att de kan bli apatiska och utveckla stereotypier.

Innan valparna ska fraktas sövs de ned, benen binds ihop, och de förvaras under resan i trånga utrymmen utan

mat och vatten. De flesta valpar som har beslagtogs av den svenska tullen har varit så svårt medtagna att deras liv inte har gått att rädda.

Hundarna köps via internet

Valparna säljs via annonser på Internet, text-TV och i dagstidningar. Köparen betalar i förskott mellan cirka 10 000 och 25 000 kr för en valp. Varken säljare eller mellanhand lämnar ut fast adress eller telefonnummer så att de inte kan spåras.

Köparen riskerar fängelse

Ofta är köparen ovetande om valpens uppväxtmiljö och lidande. Falsa intyg om vaccination och stamtavla lurar köparen till att bryta mot lagen och riskerar därigenom böter och fängelse. Genom att köpa dessa valpar gynnas de organiserade ligor som även sysslar med annan brottslig verksamhet som t.ex. narkotikahandel.

Alltså: Köp inte smugelvalpar!